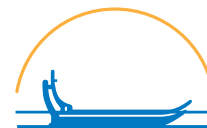

VELKOMMEN TIL ODENSE

ODENSEMUT TIKILLUARIT

ODENSEMI KALAALLIT ILLUAT
DET GRØNLANDSKE HUS I ODENSE

Indledning	4
Aallaqqaasiut	5
Danskuddannelse	6
Danmark pillugu ilinniartitaaneq	7
Tolkning	8
Oqalutseqarneq	9
Folkeregister og lægevalg	8
Inuit allattorsimaffiat nakorsamillu toqqaaneq	9
Skattekort	10
Akilerartarnermi allagartaq	11
Bankkonto	10
Bankkonto	11
Boligforening – Boligstøtte	10
Inissiaatillit peqatigiiffii – initaarnermut tapiissutit	11
Tandlægebehandling	12
Kigutit nakorsaannit passunneqarneq	13
Arbejde	12
Suliffeqarneq	13

Aktivering/Kontanthjælp	12
Sulilluarnerulersaaneq/aningaasatigut ikiorserneqarneq	13
Sagsbehandler/bisidder	14
Kommunimi sullissisorisaq/illersuisi	15
Skole – danskuddanelse – modersmålsundervisning	16
Atuarfik – qallunaat oqaasiinik ilinniartinneqarneq	
– nammineq oqaaserisanik atuartinneqarneq	17
Børneydelser – Bidrag og børnetilskud	16
Meeqqanut tapiissutit	
– Meeqqanut akiliutit aamma meeqqanut tapiliussat	17
Førtidspension og folkepension	18
Sioqqutsilluni soraarnerussutisiat aamma utoqqalinersiutit	19

Indledning

Vi håber, at denne lille folder kan være med til, at du kommer lidt lettere igennem din første tid i Odense. Det kan være svært at skulle flytte, og der er mange ting, man skal være opmærksom på. Du skal vide, at du altid er velkommen til at kontakte Det Grønlandske Hus i Odense på tlf. 66 13 70 85 eller kigge forbi.

Vi har adresse på Hunderupvej 61, 5000 Odense C.

Du kan også gå ind og få hjælp på vores hjemmeside www.dgh-odense.dk

I Det Grønlandske Hus kan alle der har relationer til Grønland henvende sig og få råd og vejledning, samt møde andre grønlændere.

Er du godt kendt med det danske samfund, eller er du uddannelsessøgende fra Grønland, kan der være oplysninger som står i denne folder, som muligvis ikke er relevante for dig. Er du uddannelsessøgende og har familie med, kan der muligvis være relevante oplysninger for dem.

Aallaqqaasiut

Neriuppugut Odensemeeqqaalerminni quppersagannguaq una iluaqutaassasoq. Nutserneq ajornakusoor-sinnaavoq, Eqqumaffigisariaqakkallu amerlalluinnarlutik. Ilisimassavat sukkulluunniit Odensimi Kalaallit Illuannut tlf. 66 13 70 85 atorlugu imaluunniit ornigullutit saaffiginnissinnaagavit. Adresserput tassaavoq Hunderupvej 61, 5000 Odense C. Aamma internetikkut nittartagarput www.dgh-odense.dk alakkarlugu ikiorneqarsinnaavutit. Kalaallit Nunaannut atuumassuteqartut tamarmik Kalaallit Illuannut saaffiginnissinnaapput, tassani siunnersorneqarsinnaallutik kalaallinillu allanik naapitsillutik. Danmarkimi inuiaqatigiit pillugit ilisimasaqarluaruit imaluunniit Kalaallit Nunaanniit ilinniariarlutit maaniittuuguit, imaassinnaavoq quppersakkap imarisai ilinnut soqutiginaateqarpallaanngitsut. Ilinniagaqartuuguit ilaqqutatillu ilagalugit maannarnikuusimaguit, imaassinnaavoq paasissutissat ilissinnut soqutiginaateqartut.

Danskuddannelse

Når du kommer fra Grønland, har du ret til få dansk undervisning og undervisning i danske forhold. For at få tilbud om undervisning skal du henvende dig til Jobcenteret, Tolderlundsvej 2. 2 sal i Odense. Selve undervisningen foregår på et sprogcenter. Kommunen betaler for undervisning, test, prøver, bøger samt andet materiale. Det forventes at du selv skaffer ordbøger. Du vil blive opkrævet et gebyr for hvert påbegyndt modul.

Har du af en eller anden årsag behov for at få aftenundervisning, skal du tale med sprogcentret om det. Hvis du ikke behersker det danske sprog 100 procent, vil det være godt at melde sig til. Sproget er nøglen til at klare sig godt socialt og arbejdsmæssigt i Danmark.

Danmark pillugu ilinniartitaaneq

Qallunaat oqaasiinik inuiaqatigiillu pillugit ilinniartinneqarnissannut piginnaatitaaffeqarputit.

Ilinniartitaanissannut neqeroorfigitissaguit Jobcenteret, Tolderlundsvej 2, 2 sal Odensemiittoq saaffigissavat.

Ilinniartitaaneq oqaatsinik ilinniarfiit arlaanni ingerlanneqartarpoq.

Ilinniartitaaneq, nalilersuinerit, misilitsinnerit, atuakkat atortussiallu allat kommunimit akilerneqartarput.

Ordboginik nammineq pissarsinissat naatsorsuutigineqarpoq aammalu immikkoortut aallartikkaangata akiligassinneqartassaatit.

Arlaatigut peqquteqartumik unnukkut ilinniartinneqarnissat pisariaqarpat, oqaatsinik ilinniarfik tamanna pillugu oqaloqatigissavat.

Qallunaat oqaasii 100% -iusumik atorsinnaanngikkukkit, peqataajumallutit nalunaarit. Danmarkimi inuttut suliffeqarnikkullu pitsaasumik ingerlassagaanni oqaatsinik piginnaasaqarnissaq toqqammavusooq pitsaalluinnartoq.

Tolkning

Har du svært ved at forstå eller tale dansk, har du ret til at få en tolk. Det er din sagsbehandler, læge eller anden offentlige myndighed, der rekvirerer og betaler for tolken.

Behovet kan f.eks. opstå til en forældresamtale, en samtale i en daginstitution, eller med din sagsbehandler eller din læge. Det Grønlandske Hus er behjælpelig med at finde en tolk.

Folkeregister og lægevalg

Inden du flytter til Danmark, kan du tilmelde dig folkeregisteret i din hjemkommune, ellers skal du, senest 5 dage efter du er kommet til Danmark, tilmelde dig folkeregisteret, og du vil automatisk blive bedt om at vælge en af de ledige praktiserende læger. Du vil efterfølgende få tilsendt et sygesikringskort. Det er gratis at gå til læge og blive indlagt på sygehus, men du skal selv betale en andel af medicinudgifterne.

Oqalutseqarneq

Qallunaat oqaasiisa paasisinnaanerannut imaluunniit oqalunniarnerannut ajornartorsiuteqaruit, oqalutseqartarissannut pisinnaatitaaffeqarputit. Kommunimi sullissisorisat, nakorsat imaluunniit pisortatigut oqartussaasut allat oqalutsimik pissarsiortussaapput akiliisussaallutillu. Soorlu angajoqqaatut oqaloqatiginninnissami, meeqqerivimmi oqaloqatiginninnissami imaluunniit kommunimik sullissisunnik nakorsamilluunniit oqaloqatiginninnissanni oqalutsimik pisariaqartitsineq takkussinnaavoq. Kalaallit Illuat oqalutsimik pissarsiniarnermi ikuuttarpoq.

Inuit allattorsimaffiat nakorsamillu toqqaaneq

Danmarkimut nuulinnginninni kommunimi najugarisanni inuit allattorsimaffiannut nalunaaruteqassaait imaluunniit Danmarkimut tikinninni ullut tallimat qaangiutsinnagit inuit allattorsimaffiannut nalunaaruteqassaait, tassani toqqaannartumik nakorsamik toqqaanissannik qinnuigineqassaait. Tamatuma kingorna sygesikringskort ilinnut nassiunneqassaaq. Nakorsiarneq nappersimavimmilu uninnganeq akeqanngillat, nakorsaatilli tunniunneqartut akiata nalingata ilaa illit nammineq akilissavat.

Skattekort

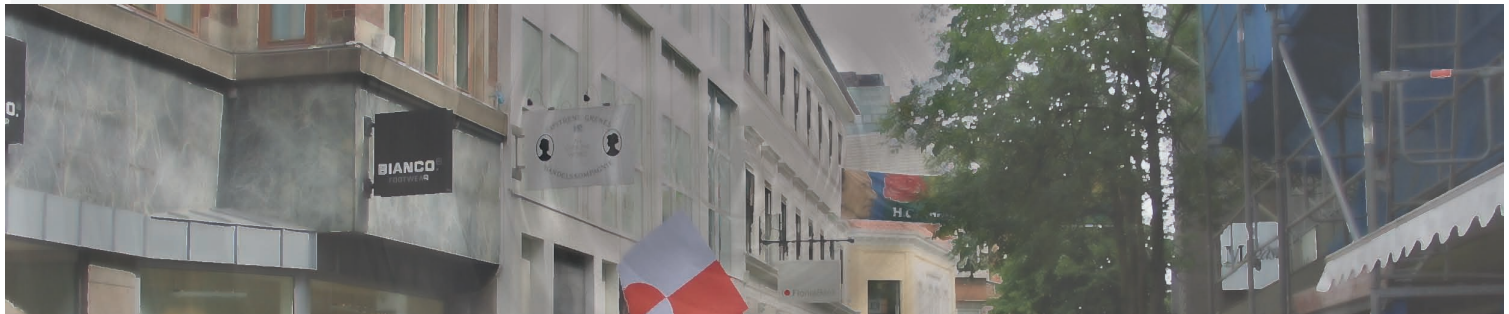
Du skal henvende dig til BorgerServiceCenter for at få udleveret et skattekort. Skattekortet skal du medbringe der, hvor du får udbetalt løn eller økonomisk hjælp. Der er mange forskellige opgaver og ydelser, der er samlet i BorgerServiceCentret. Prøv at se www.odense.dk under borgerservice.

Bankkonto

Det er lettest, hvis du opretter en konto i en dansk bank. Du undgår besvær og sparer penge.

Boligforening - Boligstøtte

Hvis du ikke allerede er skrevet op til en bolig, kan du henvende dig til et boligselskab. Det koster et mindre gebyr, når du skal meldes ind og hvis du skal være aktivt søgende. Pengene er imidlertid givet godt ud. Du kan også søge bolig ved private udlejere via aviser eller på Internettet. Når du har fundet en bolig, kan du søge kommunen om boligsikring og indskudslån. Det er imidlertid vigtigt, at du ikke underskriver nogen lejeaftale, før du er sikker på at kunne skaffe beløbet til depositum eller indskud.

Akilerartarnermi allagartaq

Odensemi najugaqaruit akilerartarnissannut allagartamik pissarsiniarlutit BorgerServiceCenter-imut saaffiginnissaatit. Akissarsisussanngoruit imaluunniit aningaasatigut ikiorserneqassaguit akilerartarnermi allagartaq tassunga nassassavat. Suliassat tapiissutillu assigiinngitsorpasuit BorgerServiceCenterimi katersorneqarnikuupput. www.odense.dk -p ataaani borgerService alakkariaruk. Kommunimut allamut nuussimaguit kommunerilikanni sumut saaffigiinninnissat paasiniassavat.

Bankkonto

Danmarkimi bankit arlaanni kontotaaruit ilinnut ajornannginnerpaassaaq. Taamaaliornikkut aporfigninnaasat assigiinngitsut annikinnerussapput aningaasatigullu sipaaruteqassallutit.

Inissiaatillit peqatigiiffi – Initaarniarnermut tapiissutit

Inissannut allatseersimangikkuit, inissiaatileqatigiit arlaannut saaffiginnissaatit. Taakku arlaannut ilaasortanngussagaanni, inissamillu iliuseqarluni pissarsiortuugaanni taakkununga annikitsumik akiliuteqartoqartarpoq. Aningaasalli akilersinnaasumik akiliutaapput. Aamma privatimik inissianik attartortitsartut, aviisit imaluunniit internet aqutigalugit inissarsiorsinnaavutit.

Inissannik nassaaruit kommunimi ineqarnermut tapiissutinik iserternermilu aningaasaliissutissat matussutissaannik qinnuteqarsinnaavutit.

Kisianni qularnaveequsiissutissat iserternermilu aningaasaliissutissat eqqanaarneqannginneranni isumaqa tigiissummik atsiugaqannginnissat pisariaqarluinnartuuvoq.

Tandlægebehandling

For børn er der gratis tandbehandling i den kommunale børnetandpleje. Voksne over 18 år skal selv finde en tandlæge og skal selv betale for undersøgelser og behandlinger. Den offentlige sygesikring giver et tilskud til nogen af ydelserne. Tilskuddet trækkes automatisk fra på regningen.

Arbejde

Du skal kontakte Jobcenteret, hvis du ikke har arbejde og ikke har andre problemer end ledighed. Du skal her lave et CV om din uddannelse og erhvervs erfaring. Det vil du kunne få hjælp til.

For at få et godt liv i Danmark er det af stor betydning, at du har et arbejde. Du skal være opmærksom på, at selv om du har en uddannelse fra Grønland, kan det være nødvendigt for dig at tage specielle kurser, eller en helt ny uddannelse. Du kan også overveje at starte med et ufaglært arbejde. På den måde vil du komme til at lære mere om det danske samfund, den danske kultur og arbejdsmarkedsforholdene. Forhold, der kan være meget forskellige fra den arbejdskultur, du kender fra Grønland. Beskæftigelsen er høj i Danmark lige nu, men for mange grønlandere kan det være svært at finde fodfæste på det danske arbejdsmarked.

Kigutit nakorsaannit passunneqarneq

Meeqqat kigutaat kommuunimi meeqqanut kigutigissaavinni akeqanngitsumik passunneqartarput. Inersimasut 18-it sinnerlugit ukiullit namminneq kigutit nakorsaannik toqqaassapput, misissortinnerit passunneqarnerillu nammineq akiligassarissallugit. Pisortatigoortumik sygesikringi passunneqarnerit ilaannut tapiisarpoq. Tapiissut akiliutigineqartussamit toqqaannartumik ilanngaatigineqartarpoq.

Suliffeqarneq

Suliffeqanngikkuit allanillu ajornartorsiuteqanngikkuit suliffissarsiuussisarfimmu (jobcenter) saaffiginnissaatit. Tassani ilinniagaqarsimanerit suliffeqarnikkullu misillitagarisatit aallaavigalugit CV-liussaattit. Tamatumunnga ikiorneqarni-ssannut periarfissaqartinneqassaattit. Danmarkimi pitsaasumik inuuneqassaguit suliffeqartuuneq pingaaruteqartorujussuuvoq. Kalaallit Nunaanni ilinniagaqarsimagaluarlutit immikkut pikkorissartinneqarnissavit pisariaqarsinnaanera imaluunniit nutaamik ilinniagaqartariaqalersinnaanerit eqqumaffigissavatit. Aamma ilinniagaqarsimanngitsutut aallartissinnaanerit eqqarsatigisariaqarpat. Taamaalllutit Danmarkimi inuiaqatigiit, kulturi suliffeqarnikkullu pissutsit pillugit ilikkagaqarnerussaattit. Pissutsit tamakku Kalaallit Nunaanni suliffeqarnikkut kulturimit allarujussuusinnaapput. Massakkorpiaq Danmarkimi suliffissaqartitsiniarneq ajunngitsorujussuuvoq, kalaallilli amerlasuut Danmarkimi suliffeqarniarnermeminni inissiffissaaleqilersinnaasarput.

Aktivering/Kontanthjælp

Har du ikke mulighed for selv at skaffe dig et arbejde, og er du berettiget til kontanthjælp, kan du kontakte kommunen, som sammen med dig laver en aktiveringsplan. Aktivering kan omfatte vejledning, mulighed for uddannelse og arbejde, jobtræning, danskuddannelse eller særlige uddannelses/aktiviteter. For at få udbetalt kontanthjælp skal du følge den aktiveringsplan kommunen udarbejder. Modtagere af kontanthjælp i Danmark skal som udgangspunkt selv betale de faste udgifter af den hjælp, de modtager. Hvis du ønsker at kommunen skal trække f.eks. din husleje af hjælpen, skal du bede din sagsbehandler om det.

Sagsbehandler/Bisidder

Hvis du skal tale med en sagsbehandler, skal du bestille tid. Det er vigtigt, at du allerede inden mødet spørger om hvilke dokumenter, du skal medbringe. Hvis du har de rigtige papirer med allerede til det første møde, får du langt hurtigere en afgørelse på din ansøgning om hjælp. Har du behov for at rekvirere papirer ned fra Grønland, kan enten kommunen eller det Grønlandske Hus være behjælpelig. Har du brug for at have en bisidder med til din sagsbehandler, kan du kontakte Det Grønlandske Hus. Som nyttilflytter kan der være mange forskellige ting, du skal forholde dig til, og det kan i situationen være svært at bevare overblikket. En bisidder kan derfor være meget nyttig.

Sulilluarnerulersaaneq /aningaasatigut ikiorserneqarneq

Namineq suliffissannik nassaarsinnaangikku aningaasatigut ikiorserneqarnissannut piginnaatitaaffeqarputit; kommunimut saaffiginnissaatit, taassanilu illit peqatigalutit sulilluarnerulersarneqarnissat pilersaarusioneqassaaq. Sulilluarnerulersaaneq tassaasinnaavoq siunnersorneqarneq, ilinniagaqalernissamut sulilernissamulluunniit periarfissinneqarneq, suliffeqarnermut sungiusarneq, qallunaat oqaasiinik ilinniartinneqarneq imaluunniit immikkut ilinniagaqartinneqarneq. Aningaasatigut ikiorserneqassagaanni kommunip sulilluarnerulersarneqarnissamut pilersaarusiaa malittarineqassaaq. Danmarkimi aningaasatigut ikiorserneqartartut namminneq aalajannersimasumik aningaasartuutit aallaavittut namminneq akilertarpaat. Assersuutigalugu ineqarninnut akiliutivit ikiorsiissutinit ilanngaatigineqartarnissaa kissaatigigukku, kommunimi sullissisorisat tamatumingga qinnuigissavat.

Kommunimi sullissisorisaq/illersuisi

Kommunimi sullissisorisannik oqaloqateqassaguit siuoorlugu piffissamik inniminniissaatit. Ataatsimiinnerup pilingginnerani pappiarat suut nassarnissaasa apeqqutiginissaa pingaaruteqarpoq. Pappiarat eqqortut ataatsimiinnermut suillermut nassarukkit, qinnuteqaatigisatit sukkanerujussuarmik aalajangiiffigineqassapput. Kalaallit Nunaanniit pappiaranik pissarsiniartariaqaruit kommuni imaluunniit Kalaallit Illuat ikiuussinnaapput. Kommunimi sullissisuit oqaloqatiginissaanut illersuisimik ilaqarnissat pisariaqartikkukku Kallaallit Illuanut saaffiginnissinnaavutit. Noorlaqjulluni nakkutiginissat assigiinngitsorpasuuinnaapput, tamaasalu nakkutiginissat ajornakusoorsinnaasarpoq. Taamaattumik illersuisimik ilaqarneq iluaqutaasorujussuuinnaavoq.

Skole – danskundervisning – modersmålsundervisning

Er dine børn i den skolepligtige alder, er det vigtigt, at de bliver tilmeldt skolen så hurtigt som muligt. Har dine børn behov for ekstra hjælp på grund af sproget, er der mulighed for, at de kan komme i en modtagerklasse. Børn har ret til at få undervisning i deres modersmål i nogle timer om ugen. For at dit barn kan få modersmåls/undervisning skal der være minimum 12 børn. Det kan være svært at finde så mange grønlandsksprogede børn på sammen skole, og det kan derfor være nødvendigt at samle børn fra forskellige skoler.

Børneydelser – bidrag og børnetilskud

Børnefamilieydelse er et beløb, der udbetales til alle mødre i Danmark, der har forældremyndighed over et barn, som bor her. Enlige fædre skal ansøge om udbetaling hos kommunen. Børnebidrag kan du få udbetalt fra det offentlige, hvis du medbringer bidragsdokumentet til kommunen. Du kan, afhængig af din situation, søge om børnetilskud.

Atuarfik – qallunaat oqaasiinik ilinniartinneqarneq – nammineq oqaaserisanik atuartinneqarneq

Meerarisat atuartussaaitaappat piaarnerpaamik atuarfimmut nalunaarutiginnissaa pingaaruteqarpoq. Meeqqatit oqaatsinik pissuteqartunik immikkut ikiorserneqarnissaminnik pisariaqartitsippata, klassimi tikerlaanut pilersinneqar-simasumut inissinneqarnissaannut periarfissaqarpoq. Meeqqat sapaatip akunneranut akunnerit arlallit namminneq oqaaserisaminnik atuartinneqarnissaminnut piginnaatitaaffeqarput. Meeqqat nammineq oqaaserisaminik atuar-tinneqarsinnaalissappat minnerpaamik meeqqat 12-inik amerlassuseqassapput. Meeqqat kalaallisut oqaasillit taama amerlatigisut atuarfimmi ataatsimi katersoruminaassinnaapput, taamaattumik meeqqat atuarfinni allani atuartuusut katersorneqartarnissaat pisariaqarsinnaavoq.

Meeqqanut tapiissutit – Meeqqanut akiliutit aamma meeqqanut tapiliussat

Ilaqutariinnut meerartalinnut tapiissutit tassaapput Danmarkimi anaanaasunut tamananut meeqqaminnut maanilu najugalinnut oqartussaassuseqartunut tunniunneqartartut. Ataatat kisimiittuusut akiliutit imminut tunniunneqartarnis-saannik kommunimut qinnuteqaateqassapput. Meeqqanut akiliutit pisortanit ilinnut tunniunneqarsinnaapput, illilli tamatumunnga uppernarsaatinik kommunimut nassassaafit. Illit qanoq inissisimanerit aallaavigalugu meeqqanut tapiliutinik qinnuteqarsinnaavutit.

Førtidspension og folkepension

Selv om du er tilkendt førtidspension i Grønland, betyder det ikke, at du automatisk bliver førtidspensionist i Danmark. Pensionsudbetalingen ophører den dag, du flytter til Danmark. Hvis du skal have dansk førtidspension, skal der rejses en ny ansøgning efter den danske pensionslov, hvis regler er noget strammere end de grønlandske pensionsregler. Afklaring af om man er berettiget til førtidspension i Danmark er en langsom proces. Du skal derfor være opmærksom på, at der kan gå helt op til et år inden din pensionsansøgning er behandlet. Hvis du er fyldt 65 år, har du som udgangspunkt ret til at få folkepension i Danmark med det samme. Pensionsalder for tjenestemænd i Grønland er 60 år, og er det kun den ene af ægtefællerne, der får udbetalt tjenestemandspension, skal man være opmærksom på, at der er gensidig forsørgelsesforpligtigelser, så hvis pensionen er for høj, kan den anden ægtefælle ikke få udbetalt nogen form for kontant ydelse.

Har du yderligere spørgsmål eller behov for at tale med nogen, er du velkommen til at kontakte Det Grønlandske Hus.

Du kan også på en hurtig og nem måde skaffe dig viden ved at klikke på Medborger i Danmark www.inm.dk/medborger/medborger/index.htm

Sioqqutsilluni soraarnerussutisiat – utoqqalinersiutit

Kalaallit Nunaanni sioqqutsillutit soraarnerussutisiaqarnissamut akuerineqarsimaguit imaanngilaq toqqaannartumik Danmarkimi sioqqutsillutit soraarnerussutisiaqalersinnaasutit. Ulloq Danmarkimut nuuffiit aallarnefigalugu sioqqutsillutit soraarnerussutisiavit tunniunneqartarnerat unitsinneqaaq, Danmarkimilu sioqqutsillutit soraarnerussutisiaqassaguit tassani soraarnerussutisiat pillugit inatsisit atuuttut malillugit nutaamik qinnuteqaateqassaatit, Danmarkimi soraarnerussutisiat pillugit inatsisit sukangane-rupput. Danmarkimi sioqqutsilluni soraarnerussutisiaqalernissamut nalilersuineq kigaatsuararsuarmik ingerlanneqartarpoq. Taamaattumik sioqqutsillutit soraarnerussutisiaqalernissamik qinnuteqaatit ukioq ataaseq tilikkugu suliarineqarsinnaanera eqqumaffigissavat. 65-nik ikioqalereersimaguit ingerlaannartumik Danmarkimi utoqqalinersiuteqalersinnaavutit. Kalaallit Nunanni tjenestemanditut atorfillit 60-nik ukioqal- lernerminni utoqqalinersiuteqalersinnaapput, aapparisarlu kisimi tjenestemanditut utoqqalinersiuteqarpat pilersuisussaaqatigiittoqarnera eqqumaffigisariaqarpoq, utoqqalinersiutigitinneqartut angivallaarpata aapparisaq arlaannilluunniit aningaasatigut ikiorserneqarsinnaanngilaq.

Suli apeqqutissaqaruit imaluunniit oqaloqateqarnissamik pisariaqartitsiguit Kalaallit Illuannut saaffiginninnis- sannut tikilluaqqatsigit.

Aamma sukkasuumik pisariitsumillu Medborger i Danmark pulaffigalugu paasissutissanik pissarsisinnaavutit www.inm.dk/medborger/medborger/index.htm

ODENSEMI KALAALLIT ILLUAT

DET GRØNLANDSKE HUS I ODENSE

Hunderupvej 61 - 5000 Odense C

Tlf: 66 13 70 85 - Fax: 65 91 70 48

mail@dgh-odense.dk

www.dgh-odense.dk